

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/235/2022
Identifikačné číslo spisu:	5620202930
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5620202930.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členiek senátu JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Sone Mesiarkinovej v spore žalobkyne: Z. I.Á., rod. W., narodená XX. C. XXXX, Š., L. XX/X, proti žalovanému: C. I., narodený XX. H. XXXX, V. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Miroslav Hricko, Liptovský Mikuláš, 1. mája 709, IČO: 42 219 361, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2022 č. k. 6Co/98/2021-316, takto

rozhodol:

Dovolania z a m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 24. júna 2021, č.k. 4C/13/2020-274 o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nepriznaní náhrady trov konania žiadnej zo strán sporu a priznaní náhrady trov konania štátu voči žalobkyni a žalovanému. Ďalej žalobkyni voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov vychádzal z § 143 a § 150 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Neprihliadol na pôžičky, ktoré mali byť poskytnuté žalovanému of fyzických osôb za trvania manželstva. A to najmä s poukazom na § 153 ods. 1 druhej vety zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keď mal za to, že žalovaný tieto dôkazy navrhol až na poslednom pojednávaní a ak by sa pripustil jeho návrh, muselo by byť pojednávanie následne odročené. Naviac ani po vykonaní týchto dôkazov by nebolo preukázané, akým spôsobom mali byť použité finančné prostriedky poskytnuté z týchto zmlúv. Žalovaný takýto dôkaz nenavrhoval v priebehu konania, ani po vyjadrení žalobkyne, pričom bol poučený o tom, že na neskôr predložené a označené skutočnosti a na dôkazy nemusí súd prihliadnuť. Rovnako bol poučený o následkoch sudcovskej koncentrácie, a preto súd považoval tieto tvrdenia o pôžičkách za účelové v snahe žalovaného znížiť hodnotu výplatku, ktorý by v rámci

bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) pripadol žalobkyňi.

3. Odvolací súd sa stotožnil s postupom súdu prvej inštancie, lebo bolo zrejmé, že žalobkyňa od počiatku popierala existenciu pôžičiek. S poukazom na dátum podpisov veriteľov mal žalovaný dostatočný priestor na navrhnutie všetkých dôkazov, ktoré považoval za potrebné na preukázanie svojich tvrdení. Predposledné pojednávanie bolo odročené na dobu jedného mesiaca za účelom uzatvorenia dohody medzi stranami sporu. Už tam podľa odvolacieho súdu vedel, že k uzatvoreniu dohody nedošlo a mal možnosť pred pojednávaním požiadať súd, prípadne sám zabezpečiť potrebné dôkazy tak, aby ich bolo možné vykonať na poslednom pojednávaní, čo neurobil. Preto považoval postup súdu prvej inštancie za súladný s § 153 ods. 1, 2 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včas dovolanie z dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. b) a § 420 písm. f) CSP. Naplnenie oboch dovolacích dôvodov videl vo vyriešení podstatnej otázky, ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Otázku definoval nasledovne: „Či diskrečné právo súdu podľa § 153 CSP neprihliadať na prostriedky procesného útoku a obrany je obmedzené povahou sporu - tým, že ide o spor podľa § 137 písm. b) CSP - tak, že súd nemôže neprihliadať na prostriedky procesného útoku a obrany, ktoré neboli uplatnené včas, ak sú rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej.“ Podľa neho v konaniach podľa § 137 písm. b) CSP zákon výslovne neprelamuje princíp materiálnej pravdy, ako sa to robí pri spotrebiteľných sporoch podľa § 295 CSP. Ale ak by súd mohol rozhodnúť vec podľa § 137 písm. b) CSP účinne a spravodlivo, musí v mnohých prípadoch zisťovať skutočnosti, ktoré žiadna zo strán netvrdila ani nepreukázala. Ako príklad uviedol konanie o zrušení o vysporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním spoluvlastníckeho podielu, kde súd musí skúmať, či je rozdelenie vecí možné a má tento spôsob uprednostniť. Teda princíp formálnej pravdy je preto v konaniach podľa § 137 písm. b) CSP prelomený v prospech materiálnej pravdy. Preto by tomu mal zodpovedať aj výklad § 153 CSP tak, že vo veciach podľa § 137 písm. b) CSP nie je koncentrácia prípustná, ak ide o prostriedky procesnej obrany útoku, ktoré sú rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej. Konanie o vysporiadanie BSM je konaním v zmysle § 137 písm. b) CSP. Súd oboch inšancií neprihliadli na návrhy žalovaného z pojednávania dňa 24. júna 2021, aj keď boli rozhodujúce pre spravodlivé rozhodnutie vo veci samej. Záverom požadoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

5. Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalovaný dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených práv spojených s uplatnením súdnej ochrany konkrétneho a materiálne existujúceho práva.

9. Preskúmaním veci dovolací súd zistil, že napadnuté rozhodnutie je riadne odôvodnené.

Najvyšší súd sa stotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie. Žalovaný bol na začiatku konania pri doručení žaloby riadne poučený o aplikácii sudcovskej koncentrácie moci (č. 1. 33), a teda mal žalovaný postupovať podľa pokynov súdu, ako to vyžaduje čl. 8 CSP. K dodržaniu zásady hospodárnosti sa vyjadril už súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia, keď odôvodnil aplikáciu sudcovskej koncentrácie moci, ktorou zamietol návrh na vykonanie ďalšieho dokazovania výsluchom svedkov z dôvodu, že by vznikla potreba pojednávania odročiť, a teda by bola porušená aj zásada hospodárnosti konania. Žalovaný mohol tento dôkaz navrhnúť skôr už, a to pri výzve súdu na predloženie dupliky, kde bol taktiež poučený o možnosti aplikácie sudcovskej koncentrácie moci podľa § 153 CSP.

10. S poukazom na vyššie uvedené, nie je možné akceptovať námietku dovolateľa o možnosti prihladenia na neskôr predložený návrh ďalšieho dokazovania. Na namietanú vec nemožno vzťahovať ani dovolateľom uvádzané porovnávanie s konaním o spotrebiteľských sporoch, keďže toto je výslovne upravené v § 296 druhej vete CSP.

11. Dovolací súd v závere poukazuje na konštatovanie súdu prvej inštancie, ktorý bol toho názoru, že ani po vykonaní týchto dôkazov by nebolo preukázané, akým spôsobom mali byť použité finančné prostriedky poskytnuté z týchto zmlúv. A teda aj eventuálne vykonanie dovolateľom navrhnutého dôkazu by podľa súdu prvej inštancie nebolo spôsobilé priniesť zmenu skutkového stavu vzhľadom na doteraz vykonané dokazovanie.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

12. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd doposiaľ neriešil a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neposudzoval právnu otázku vymedzenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Dovolateľ formuloval nasledujúcu otázku: „Či diskrečné právo súdu podľa § 153 CSP neprihliadať na prostriedky procesného útoku a obrany je obmedzené povahou sporu - tým, že ide o spor podľa § 137 písm. b) CSP - tak, že súd nemôže neprihliadať na prostriedky procesného útoku a obrany, ktoré neboli uplatnené včas, ak sú rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej.“

14. Podľa § 153 ods. 1 CSP strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.

15. Dovolací súd konštatuje, že podmienky sudcovskej koncentrácie konania v danom prípade boli splnené. Sudcovská koncentrácia sa uplatňuje aj v sporoch o vyporiadanie BSM, keďže práve v týchto sporoch pri ustálení masy BSM je nevyhnutné, aby účastníci poskytovali súdom riadne a včas súčinnosť. V danom prípade súd prvej inštancie aj odvolací súd vyhodnotili tvrdenie žalovaného o pôžičkách od fyzických osôb za účelové, bez materiálneho skutkového základu, ktorý nebol osvedčený do takej miery, aby bol spôsobilým predmetom dokazovania.

16. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalobkyni v dovolacom konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.